

Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymän vuoden 2024 tilinpäätöksen hyväksyminen

Yhtymähallitus 11.02.2025 § 41
61/02.02.02/2023

Yhtymähallitus aloitti vuoden 2024 tilinpäätöksen käsittelyn 14.1.2025, jolloin hallitus merkitsi tiedokseen tilinpäätöksen käsittelyaikataulun. Samassa kokouksessa käsiteltiin myös tilikauden 2024 luottotappiot.

Kokouksessa 28.1.2025 toimitusjohtaja esitteli tilinpäätöksen taloudellisen toteuman.

Käsittelyä jatkettiin 4.2.2025, jolloin tilinpäätös- ja toimintakertomusasiakirja toimitettiin yhtymähallitukselle. Samassa kokouksessa rehtori esitteli toiminnan tuloksia vuodelta 2024 ja strategiaohjelmien vastuuhenkilöt esittelivät toiminnan tuloksia vuodelta 2024. Lisäksi hallitus käsitteli selontekoa kuntayhtymän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Selonteko hyväksytään osana tilinpäätöksen 2024 hyväksymistä.

Vuoden 2024 henkilöstökertomus käsitellään 11.2.2025 kokouksessa erillisessä pykälässä.

Kuntalain 113 § mukaisesti tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Tilinpäätöksen allekirjoittavat yhtymähallituksen jäsenet ja esittelijät.

Kuntalain 114 § mukaisesti kunnan tai kuntayhtymän, joka muodostaa tytäryhteisöineen konsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymä muodostaa konsernin tytäryhtiönsä Salpaus-palvelut Oy:n kanssa. Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyhteisöjen taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konsernitilinpäätökseen sisällytetään lisäksi konsernin rahoituslaskelma, jossa annetaan selvitys kuntakonsernin varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana.

Perussopimuksen mukaisesti varainhoitovuoden tilinpäätös on annettava tilintarkastajien tarkastettavaksi viimeistään seuraavan helmikuun 15. päivään mennessä. Tilintarkastajat ovat tämän mukaisesti aloittaneet jo työnsä. Tilinpäätös on hyväksyttävä yhtymäkokouksessa toukokuun loppuun mennessä.

Tilinpäätös ja toimintakertomus vuodesta 2024 -asiakirja sisältäen toimintakertomuksen, talousarvion toteumavertailut, tilinpäätöslaskelmat ja liitetiedot on esityslistan liitteenä nro 1.

Toimitusjohtajan ja rehtorin katsaus

Vuosi 2024 alkoi taloudellisesti hyvissä merkeissä, vaikka rahoituksen perustana oleva OKM:n myöntämä opiskelijavuosimäärä laski aiemmasta. Vuosi 2023 oli päättynyt taloudellisesti suotuisissa merkeissä ja päättyneelle vuodelle 2024 ammatillinen koulutus ja Salpaus saivat vielä rahoitusta vahvistavan rahoituspäätöksen. Tilinpäätös 2024 toteutui ylijäämäisenä ja talousarvion tavoitteita paremmin. Kulurakenteemme vuonna 2024 oli rahoitustasoon nähden alempi. Tältä pohjalta on hyvä ponnistaa tuleviin vuosiin ja valtioneuvoston

syksyn budjettiriihessä päättämiin rahoitusleikkauksiin. Ainakin osa rahoitusleikkauksesta vuonna 2025 tulee siis katettua sillä, että taloutemme oli ylijäämäinen vielä 2024. Vuonna 2025 toteutuva valtionosuusrahoituksen ja opiskelijavuosien lasku edellyttää kuitenkin harkittua koulutustarjonnan supistamista ja toimintojen sopeuttamista sekä resurssoinnin tarkastelua. Edelleen myös julkisen talouden epävarmuus luo uhkakuvia rahoituksen kehitykseen.

Olemme kahdeksanneksi suurin ja yksi monialaisimmista ammatillisen koulutuksen järjestäjistä Suomessa. Salpauksen palveluiden piirissä oli yli 13 000 eri henkilöä vuonna 2024. Toimintatuotot vuonna 2024 olivat 71,2 miljoonaa euroa ja henkilöstöä kuntayhtymässä 31.12.2024 oli 643. Pitkäjänteinen ja onnistunut työ Salpauksen talouden hallinnassa on mahdollistanut vuoden 2025 rahoitusleikkauksiin sopeutumisen ilman koko organisaation muutosneuvottelua, joita moni suurikin koulutuksenjärjestäjä on joutunut käymään. Tämä on tukenut Salpauksen uuden toimintamallin toimeenpanoa ja toiminnan kehittämistä hyvää työnantajakuva hyödyntäen ja työntekijäkokemusta turvaten. Salpaus on vakaa työnantaja, joka mahdollistaa, mutta myös edellyttää työntekijöidensä vahvaa panosta asiakkaidensa parhaaksi.

Kuntayhtymän kustannusrakenne on pidetty kunnossa ja talous ylijäämäisenä Sipilän hallituskauden raskaiden rahoitusleikkauksien jälkeen. Opetus- ja kulttuuriministeriön vuosina 2019–2022 Salpaukselle myöntämien määräaikaisten lisärahoitusten käyttö opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimiin jatkui vielä vuonna 2024. Vaikka opiskelijoiden tarvitsemat tukitarpeet ovat jatkuvia, saatujen resurssien määräaikaisuus ja laskeva opiskelijavuosimäärä edellyttää, että opetuksen henkilöstömäärä tulee saada lähivuosina aiempaa, 2019 vuotta vastaavalle tasolle. Opettajien asetuksen mukainen kelpoisuus on Salpauksessa edelleen erittäin korkea, 89,4 %.

Vuoden 2024 alussa käyttöön otetussa uudistetussa toimintamallissa keskitytään Salpauksen perustehtävässä onnistumiseen yhtenäisenä palveluorganisaationa. Samalla tavoitteena on nostaa tuottavuutta ja taata laadukkaat palvelut tulevaisuudessakin vähenevin resurssein. Tässä onnistutaan vahvistamalla yhdessä tekemistä niin opetuksessa kuin kuntayhtymäpalveluissa. Uuden toimintamallimme tavoitteena on koko kuntayhtymän laadukas, asiakaslähtöinen, vaikuttava ja kustannustehokas toiminta. Yhtenäinen resurssijohtaminen näkyy kaikessa toiminnassamme. Salpauksen toimintamallissa huomiota kiinnitetään erityisesti opetuksen järjestämisoosaamiseen, alueen opiskelija- ja työelämäasiakkaiden tarpeisiin vastaamiseen asiakkaiden palvelupolkujen mukaisesti oppivelvollisten palveluissa, jatkuvan oppimisen palveluissa, yritys- ja työelämän palveluissa sekä digitaalisissa palveluissa. Keskiössä on vaikuttavuuden, opiskelijoiden työllistymisen ja jatko-opintoihin sijoittumisen eli uraohjauksen parantaminen.

Toimintamallin käynnistysvaiheessa alkuvuodesta 2024 muutokset koskivat erityisesti Salpauksen johtoryhmän jäsenien vastuualueita ja työn kohdentumista. Koulutuksen palvelupolkujen muutos ja kehitys on edennyt suunnitelmallisesti koulutusalatatasolla erityisesti jatkuvan haun toimintamallien ja tarjonnan toteutusten osalta. Tässä koulutustoteutusten reaaliaikaisen seurannan ja opetuksenresurssien yhteiskäytön kehittäminen osaksi koko Salpauksen toimintaa on keskeinen osa uuden toimintamallin toimeenpanoa. Uudistuksen myötä Salpaustasoinen opetus- ja koulutustoiminnan resurssijohtaminen on osa vararehtorin, henkilöstöjohtajan tehtäviä. Opetusalapäälliköiden määrä väheni kahdella sisäisin järjestelyin, kun yksi päälliköistä siirtyi toisen työnantajan

palvelukseen ja toinen valittiin uusiin tehtäviin Salpauksen sisällä, myös muita tehtäviä järjesteltiin uudelleen ja keskitettiin.

Toimintamallin toimeenpanossa olemme syksyn aikana edenneet mm. lähiesihenkilötyön kehittämässä ja uudenlaisessa, salpaustasoisessa resurssien ohjauksessa. Opetuksen lisäksi kiinnitämme aiempaa enemmän huomiota koko henkilöstön osaamisen salpaustasoiseen kohdentamiseen.

Oppimisen ohjauksen ja tuen uudenlaisten toteutusten valmistelu yhdessä henkilöstön kanssa on valmistelussa samoin kuin työllistymis- ja uraohjauksen kehittäminen. Nämä ovat välttämättömiä muutoksia, jotta voimme vastata jatkossa käytössä olevilla resursseilla parhaalla mahdollisella tavalla koko ajan tiukkeneviin odotuksiin ja tavoitteisiin opiskelijoiden työllistymisen ja jatko-opintoihin sijoittumisen varmistamiseksi.

Kuntayhtymäpalveluiden työn tekemisen tapoja sekä henkilöstöresursseja tarkastellaan yhdessä tekemisen vahvistamiseksi yli aiempien palveluyksikkörajojen. Tätä työtä on vastuutettu johtoryhmästä talouspäällikölle. Yhteistyötä tiivistetään myös arjessa tunnistettujen yhteisten palveluprosessien kautta. Kuntayhtymäpalveluiden tiivistyvä yhteistyö on edistynyt jo konkreettisin askelin. Päättyneen syksyn aikana on muun muassa tarkasteltu vahtimestareiden sijoittumista kampuksilla oppilaitosturvallisuuden näkökulmasta. Heidän näkyvyyttänsä on lisätty mm. opiskelijaravintoloissa ja niiden läheisyydessä, ruokailujen aikana.

Yhteistyötä on laajennettu myös seudullisesti. Salpauksen siivouspalvelut hankitaan vuoden 2025 alusta alkaen kaikilta osin Päijät-Hämeen laitoshuoltopalvelut Oy:stä, jonne Salpauksen laitoshuoltajat siirtyvät vanhoina työntekijöinä.

Syksyn kehysriihessä päätettyihin ammatillisen koulutuksen rahoitusleikkauksiin sopeutumisessa Salpauksessa henkilöstön keski-ikä nousu ja kiihtyvä eläkeiän saavuttaminen mahdollistavat joiltakin osin tulevien vuosien tarvittavien muutosten tekemisen suunnitelmallisesti pidemmän ajan kuluessa. Käytämme harkitusti myös taseen ylijäämiä ja maksuvalmiutta saadaksemme aikaa sopeutuksille. Koko henkilöstön rekrytointien tarkkaa harkintaa jatketaan, kuten on tehty edellisten leikkausten jälkeen kaiken aikaa. Pyrimme säilyttämään ja osin myös kehittämään henkilöstöetuja ja turvaamaan henkilöstön saatavuuden myös jatkossa.

Toimitilaohjelman kehitystä on jatkettu ja jatketaan tulevinakin vuosina. Tilamäärän tulevat vähennystavoitteet ovat vielä -20 %, haaste kuitenkin kasvaa, kun kaikki muutkin ovat ymmärtäneet saman tarpeen ja tiloja on tarjolla.

Strategian päivitys vuosille 2026–2030 startattiin yhtymähallituksessa elokuussa. Nykyinen vuonna 2025 päättyvä strategia on kestänyt hyvin aikaa ja siitä on hyvä jatkaa kohti yhä vaikuttavampaa toimintaa, työnimellä ja teemalla ”Haluamme että työllistyt.”

Opiskelijamäärä ja opiskelijavuosien toteuma ovat edelleen korkealla tasolla ja ylittävät tänä vuonna saatavan valtionosuusrahoituksen, vaikka olemme vähentäneet joitakin koulutuksia jo syksyn 2024 aikana. Riippumatta tulevan rahoituksen alenevasta tasosta, tarvetta ja kysyntää erilaisille koulutuksille alueella on. Koulutustarjonnan karsimisesta huolimatta jo opiskelijaksi otettujen aikuisten koulutukset luonnollisesti huolehditaan valmiiksi asti. Joudumme nyt

käytännössä ensimmäistä kertaa priorisoimaan sitä, mitä koulutusta voimme tarjota ja millä laajuudella, ottamalla huomioon alueen työvoimatarpeen, työllistymisen ja jatko-opintoihin sijoittumisen. Koulutustarve näkyy erityisesti jatkuvan haun opiskelijamäärissä. Opiskelijamäärään vaikuttaa myös yhteishaku, jossa elokuussa aloitti opinnot 1022 uutta oppivelvollista. Opinnoissa onnistumisen näkökulmasta keskiöön nousee sekä nuorilla että aikuisilla yhä useammin opintojen aikainen toimeentulo sekä opiskelijan koulunkäyntikykyisyys ja moniammatillisen tuen saatavuus alueella (erityisesti mielenterveys- ja päihdepalvelujen osalta odotusajat ovat usein kohtuuttoman pitkiä).

Vuoden 2026 alusta toteutuvassa ammatillisen koulutuksen rahoituslain muutoksessa vaikuttavuuden merkitys ja painoarvo kasvavat (työllistyminen, jatko-opintoihin sijoittuminen, keskeytysten vähentäminen) samalla, kun opiskelijavuosiin perustuva perusrahoituksen osuus vähenee. Oppivelvollisten osalta tärkeää on varmistaa jokaiselle opiskelijalle riittävät ammatilliset ja sivistykselliset valmiudet sekä työelämätaidot siirtyä opintojen jälkeen työelämään tai jatko-opintoihin. Rahoitusjärjestelmän kehittäminen ja rahoitusleikkaukset pitävät sisällään aikuisten päällekkäisten, samantasoisten tutkintojen vähentämisen. Samalla pitää kuitenkin muistaa, että suurin osa aikuiskoulutuksesta säilyy edelleen, toteutustapoja tulee kuitenkin kehittää ja uudistaa. Aikuiskoulutustuen lakkaamisen jälkeen vielä ei tiedetä, miten se tulee vaikuttamaan opiskelijaksi hakeutumiseen ja tuleeko työvoimapula-aloille jokin uusi malli ja jos, niin millainen.

Oppimisen tuki lakimuutoksen myötä tuki tulee olemaan erityisesti opettajan antamaa tukiopetusta sekä opetus- ja ohjaushenkilöstön antamaa tukea ja ohjausta, mitä opiskelija tarvitsee tutkinnon tai koulutuksen perusteiden ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamiseksi.

Peruskoulun päättävien ikäluokka alueella on melko vakaa aina vuoteen 2030 asti, jonka jälkeen tapahtuu selkeää laskua. Tällä tulee olemaan vaikutuksia paitsi Salpaukseen myös kaikkiin alueen toisen asteen koulutuksen järjestäjiin. Tähän liittyvä koulutustarjonnan sisällön ja määrän tarkastelu on aloitettu jo nyt ja tulee tehdä hallitusti yhdessä alueen eri tarpeet huomioiden.

Ammatillinen aikuisten koulutus koko Suomessa tulee jatkossa olemaan yhä enemmän tutkinnon osien ja muiden koko tutkintoa lyhyempien koulutusten toteuttamista aikuisten ja jo työelämässä olevien osaamisen varmistamiseksi ja ylläpitämiseksi. Myös työperäiseen maahanmuuttoon liittyvät koulutukset tulevat lisääntymään osaavan työvoiman saatavuuden varmistamiseksi. Toimenpiteitä tulee kohdistaa erityisesti jo Päijät-Hämeessä ja muualla maassa oleviin ja täällä esim. kotoutumiskoulutuksen käyneisiin henkilöihin ja heidän työllistämiseensä.

Valtioneuvoston 2024 päätökset vähentävät ammatillisen koulutuksen vuoden 2025 määrärahaa -120 miljoonaa euroa. Uusi toimintamallimme tukee sopeutumista rahoitusleikkauksiin resurssien salpaustasoisella tarkastelulla sekä palvelupolkujen kautta toteutettavalla johtamisella. Salpaukseen tullaan opiskelemaan monin eri tavoin, esimerkiksi ilta-, viikonloppu- ja monimuotototeutuksiin. Opintojen tavoitteena on ensisijaisesti työllistyä. Uutta tilanteessa on se, että joudumme ensi kertaa priorisoimaan koulutustarjontaa ja toteutettavien koulutusten työllistävyyttä. Työmäärä vähenee leikkausten vaikutuksesta erityisesti niillä koulutusaloilla, joissa koulutusmäärät ja rahoitus vähenevät. Koulutuspalvelujen osto Salpauksen ulkopuolisilta yhteistyökumppaneilta väheni jo vuoden 2024 aikana ja vähenee edelleen

olennaisesti. Ostopalveluja on käytetty erityisesti valtakunnallisten ammatti- ja erikoisammattitutkintojen toteutuksessa.

Leikkaukset laskevat rahoitettavaa opiskelijavuosimäärää -336 opiskelijavuotta vuonna 2025. Sen lisäksi nyt järjestettyä ylipaikoilla olevaa koulutusta joudutaan vähentämään. Opiskelijavuosimäärä laskee näiden yhteisvaikutuksesta noin -600 opiskelijavuotta asteittain vuoteen 2027 mennessä. Opiskelijavuosien vähennystä ei leikata tasaisesti, vaan se kohdistetaan ministeriön päätöksessä riihelinjauksen mukaisesti korkeamman tai ammatillisen tutkinnon jo suorittaneiden koulutukseen. Salpaus on tässä suhteessa maan keskiarvossa eli toisen tutkinnon suorittaneita vuonna 2023 meillä oli 36 % (vuoden 2024 tietoa ei vielä ole käytettävissä). Koulutuksen järjestäjillä on vastuu koulutustarjonnan toteuttamisesta annettujen ohjeiden puitteissa. Erittäin tärkeää on resurssien kohdistaminen perusopetuksen päättävien ja ilman ammatillista tutkintoa olevien yhteishaun sekä jatkuvan haun välillä. Lisäksi tulee priorisoida aloituspaikkojen kohdistaminen koulutuksiin, joista työllistytään tai mennään jatko-opintoihin. Samaan aikaan on muistettava, että oppisopimuskoulutus mahdollistaa myös sellaisten ammattialojen osaamistarpeisiin vastaamisen, joiden kysyntä ei riitä oppilaitosmuotoiseen koulutuksen järjestämiseen (esimerkiksi, artesaanipuuseppäkoulutus). Oppisopimuskoulutus on myös toteutettavissa resurssien käytön näkökulmasta vaikuttavammin kuin esim. oppivelvollisten koulutus. Iso kysymys tässä onkin se, miten aikuisopiskelijoiden aiemman osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen toimii. Sen onnistuneella toteutuksella voidaan tehostaa koulutusta ja lyhentää opiskeluaikoja.

Opiskelijavalintaprosessia ja valinnan kriteerejä on tarkennettu niin, että ne ohjaavat tarkemmin opiskelijavalintaa tavoitteiden suunnassa korostaen erityisesti koulutustarvetta ja työllistymisen mahdollisuuksien paranemista hakijan kouluttautumisen myötä. Tähän kaikkeen Salpauksessa valmistaudutaan opetustarjonnan kehittämisellä ja pienempien koulutuskokonaisuuksien tarjonnan paremmalla saavutettavuudella. Työllistyminen, yritysten ja alan vetovoima, hakijan aiempi koulutustausta, mutta myös vapaa hakeutumisoikeus, erityisesti oppivelvollisten osalta, vaikuttavat Salpauksen tulevaan koulutustarjontaan alueella. Veto- ja pitovoiman näkökulmasta on tärkeää huolehtia siitä, että alueelle tullaan opiskelemaan myös muualta eikä alueelta tarvitse lähteä pois opiskellakseen ja työllistyäkseen.

Ammatillinen koulutus on hallitusohjelmassa keskeisessä roolissa TE-uudistuksessa aikuisten osaamisen varmistamisessa. Salpaus on ollut koko 2024 vuoden kiinteästi mukana Päijät-Hämeen uusien TE-alueiden koulutusyhteistyön valmistelussa. Päijät-Hämeessä aloittaa vuoden 2025 alussa kaksi työllisyysaluetta, Lahti omana alueena ja Hollola-vetoinen muiden alueen kuntien muodostama Päijät-Hämeen työllisyysalue. Koulutukseen ohjauksen onnistumisella, toimijoiden ohjausosaamisella sekä moniammatillisella yhteistyöllä on suuri merkitys siinä, että opiskelukuntoiset henkilöt saadaan osallistumaan tarvitsemiinsa koulutuksiin ja sitä kautta työllistymään. Loppuvuonna 2024 toteutetussa kotoutumiskoulutuksen kilpailutuksessa vuoden 2025 koulutuksista Salpaus-palvelut Oy pärjasi erinomaisesti, voittaen yhtä vaille kaikki kilpailussa mukana olleet osa-alueet. Tarjouskilpailussa menestymisellä on merkitystä sekä alueen laadukkaaseen tarjontaan, mutta myös tärkeän S2-osaamisen Salpaus-konsernissa pitämisen näkökulmasta.

Salpauksen eri koulutusaloilla, esimerkiksi tieto- ja viestintätekniikan alalla, opiskelijat tekevät paljon yhteistyötä esim. projekteja yritysten ja Lahden korkeakoulujen kanssa. Opiskelijat saavat näin juuri sitä tietotaitoa, jota

työelämässä tarvitaan. Samalla halutaan häivyttää rajoja opiskelun ja työelämän välillä ja tukea opiskelijoiden ammatti-identiteetin kehittymistä jo opintojen aikana. Opiskelijoiden pitkän tähtäimen tavoitteet ja jatkosuunnitelmat muotoutuvat samalla, kun opiskelija suorittaa ammatillisia opintojaan yhteistyössä työelämän ja korkeakoulujen kanssa. Samalla lisätään nuorten, heidän huoltajiensa ja peruskoulujen tietoisuutta siitä, että ammatillinen koulutus on todellinen mahdollisuus ja väylä lukion rinnalla jatkaa opintoja korkeakouluun peruskoulun jälkeen. Salpauksen ja LAB-ammattikorkeakoulun välillä on sopimus MOTARI-opinnoista, eli väyläopinnoista, jossa Salpauksen eri alojen opiskelijoilla on mahdollisuus hakea vuosittain ko. opintoihin suorittamaan oman alan kursseja ammattikorkeakoulussa ammatillisten opintojensa ohella. Vastaavia väyläopintoja ammattikorkeakouluun voi suorittaa myös muissa Suomen ammattikorkeakouluissa. Salpauksella on yhteistyösopimus LAB:n lisäksi mm. Humanistisen ammattikorkeakoulu Humakin (nuoriso- ja yhteisöohjaajat) kanssa.

Opiskelijamäärä on suunnitellusti hieman laskenut edellisvuodesta vuonna 2024, tämä näkyy erityisesti valtakunnallisessa tarjonnassa jatkuvan haun ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa. Työmarkkinatuella opiskelevien määrä lisääntyi aiemmasta vuonna 2024 ja oli yli 400 opiskelijavuotta, kun yhdessä TE toimijoiden kanssa ennakolta arvioitu tarve oli ollut noin 300. Kokonaisuutena opiskelijavuositilasto 2024 oli yli 300 opiskelijavuotta yli OKM:n rahoituspäätöksen tason. Tämä ei kuitenkaan nostanut vuoden 2024 rahoituksen perustana olevaa opiskelijavuositilastoa, kun samaan aikaan lähes kaikki oppilaitokset ylittivät opiskelijavuositilasto tavoitteensa. Päinvastoin ministeriö leikkasi useiden koulutuksenjärjestäjien opiskelijavuositilastoa vuodelle 2024. Vaikka hyvä opiskelijavuositilaston toteutuma kertoo Salpauksen kyvystä vastata alueen tarpeisiin, on se kuitenkin myös haasteellinen pitkään jatkuessaan. Kovin pitkän aikaa koulutusta ei voi järjestää merkittävästi ”ylipaikoilla” ilman varmuutta tulevan rahoituksen vakaasta tasosta.

Oppisopimus osana tutkintoa tai koko tutkinnon suorittaminen oppisopimuksella on lisääntynyt merkittävästi, oppisopimuksia vuonna 2024 oli lähes 3500. Salpaus onkin opiskelijavuositilastona mitattuna yksi Suomen suurimpia oppisopimuskouluttajia, tämä kertoo myös alueen työelämän kanssa tehtävästä hyvästä yhteistyöstä ja keskinäisestä luottamuksesta. Tätä voidaan pitää merkittävänä asiana myös koko Suomen ammatillisen koulutuksen eri toimijoiden keskinäisessä vertailussa. Olimme myös mukana 2024 päättyneessä OKM:n kokeilussa, jossa tavoitteena oli lisätä alle 20-vuotiaiden ensimmäisen perustutkinnon suorittamista oppisopimuksella ja siten parantaa alueella sekä veto- että pitovoimaa nuorten kohdalla. Tämän kokeilun aikana edistettiin mm. lyhyiden niin sanottujen ”kesä- ja loma-ajan” oppisopimusten määrää nuorten osalta.

Suomen hallituksen koulutuspoliittiset linjaukset ja päätökset ovat merkittävässä roolissa siinä, millaisin ratkaisuin Salpaus pystyy jatkossakin vaikuttavasti toteuttamaan keskeiset perustehtävänsä, alueen oppivelvollisten kouluttamisen ja aikuisten jatkuvan oppimisen. Laajentunut oppivelvollisuus sekä riittävät ja kehittyvät jatkuvan oppimisen mahdollisuudet aikuisväestön työllistymisen ja yritysten osaavan työvoiman turvaamisen näkökulmasta ovat toiminnan keskiössä. Koulutuksen järjestäjien edellytetään järjestämislupansa puitteissa turvaavan ensi sijassa oman toimialueensa koulutustarpeet.

Salpauksen opiskelijoista alle 20 % on alle 18-vuotiaita ja yli puolet yli 25-vuotiaita. Työperäiseen maahanmuuttoon liittyvät koulutukset tulevat

lisääntymään osaavan työvoiman saatavuuden varmistamiseksi. Rahoituksen vähenemisen rinnalla näiden asioiden vaikutuksia Salpauksen tulevaan koulutustarjontaan ja sen kohdentamiseen eri asiakasryhmille on tarkasteltava huolellisesti ja muutoksiin reagoitava ketterästi.

Työttömyyden rakenteelliset ongelmat näkyvät korostuneesti Päijät-Hämeessä. Erityisesti pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä on yhä korkea muihin maakuntiin verrattuna, samoin nuorten ja maahan muuttaneiden työttömyys on pysynyt korkeana koko vuoden 2024. Kuntakokeilun ja sen toteuttaman koulutukseen ohjauksen onnistumisella ja eri toimijoiden moniammatillisella yhteistyöllä on suuri merkitys siinä, että opiskelukuntoiset henkilöt saadaan motivoitumaan ja osallistumaan tarvitsemiinsa koulutuksiin ja sitä kautta mukaan työelämään. Tässä onnistuminen on keskeinen osa strategiaamme palveluorganisaationa ja kaikkien salpauslaisten toimintaa. Näin turvaamme osaavaa työvoimaa alueelle ja salpauslaiselle työtä myös tulevaisuudessa.

Salpauksen työantajalupaus ”Haluamme että onnistut” valmistui ja julkaistiin vuoden 2024 alussa. Työantajalupausta käytetään sekä sisäisessä että ulkoisessa viestinnässä ja perehdytyksessä, mutta myös rekrytoitaessa uusia osaajia Salpaukseen. Kohtaanto haasteen vuoksi työttömyydestä huolimatta osaavan työvoiman saatavuus on ollut koko Suomessa haastavaa ja tilanne on vuoden 2024 aikana työttömyyden kasvaessakin edelleen vaikeutunut. Se on tiivistänyt yhteistyötä yritysten ja Salpauksen kesken. Työvoiman saatavuuden turvaamisessa katse kääntyy yhä useammin myös työperäisen maahanmuuton suuntaan. Salpauksen maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden määrä vuonna 2024 oli 2912. Keväällä 2022 Silkkitie, Päijät-Soten ja Salpauksen yhteistyönä aloittaneista filippiiniläisistä lähihoitajaopiskelijoista suuri osa valmistui vuoden 2024 loppupuolella. He opiskelivat oppisopimuksella Päijät-Soten eri toimipisteissä. Koulutuksesta saadut kokemukset ovat kaikkien osapuolten mukaan rohkaisevia, mutta riittävään suomen kielen perusosaamiseen ja sen varmistamiseen erityisesti hoitoalalle tultaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Tutkintoon valmentavaa TUVU-koulutusta tarjottiin laajasti yhteistyönä alueen eri koulutustoimijoiden kanssa. Vaativan erityisen tuen tutkintokoulutusta sekä TUVU- ja TELMA-koulutusta (työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus) Salpaus järjestää yhteistyössä Kaarisilta ry:n kanssa. Vaativan erityisen tuen alueellista saavutettavuutta tukee tiivis yhteistyö samalla kampuksella ja osin yhteisissä tiloissa toimivan Kiipulan ammattiopiston kanssa. Vaativan erityisen tuen opiskelupaikkoja toiselle asteelle tarvitaan kuitenkin edelleen lisää alueella ja tähän pyritään vaikuttamaan yhteistyössä Kiipulan kanssa. Samassa yhteydessä korostuu peruskoulujen tekemä opintojen ohjaus sen suhteen, että nuori alusta alkaen sijoittuisi sellaiseen oppilaitokseen, jossa hän voi opinnoissaan kokea onnistumista ja edistymistä omien taitojensa ja kykyjensä mukaisesti sekä saada riittävän laajasti tarvitsemaansa tukea myös opintojen jälkeiseen työllistymiseen oman osaamisensa mukaisesti.

Vuoden aikana käynnistettiin luonnonvara-alojen tulevaisuus selvitys, joka valmistuu 2025. Selvityksen valmistumista lykättiin hieman alkuperäisestä aikataulusta OKM:n ammatilliseen koulutukseen tulevien muutosten tultua tietoon alkuvuodesta 2024. Tavoitteena on tarkastella sitä, millainen näiden alojen kouluttaja Salpauksen tulee jatkossa olla sekä alueellisesti että valtakunnallisesti, miten huoltovarmuus ja globaali maailman tilanne tulee huomioida suomalaisessa luonnonvara-alojen koulutuksessa jne. Selvityksellä on

vaikutusta myös Asikkalan kampuksella tehtäviin tilaratkaisuihin ja kiinteistöjen saneerauksiin vuosikymmenen loppupuolella.

Salpaus on palveluorganisaatio, jonka toiminta nojaa yhteisiin arvoihimme: oppimisen rohkeus, tekemisen ilo ja reilu asenne sekä eettisen toiminnan kulmakiviin: vastuullisuus ja tarttuminen, keskustelu ja yhteisen ymmärryksen rakentaminen sekä vaikuttavuus ja keskittyminen olennaiseen. Visiomme on Salpaus – enemmän kuin koulu – opiskelijoiden ja työelämän kohtaamispaikka. Näistä on edelleen hyvä koko Salpauksen henkilöstön kanssa ponnistaa vuoteen 2025.

Kiitos teille kaikille siitä, että teitte mahdolliseksi onnistuneen vuoden 2024. Jatkamme yhdessä työtä edelleen Päijät-Hämeen hyväksi.

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloksessa näkyy, että olimme varautuneet jo talousarviossa 2024 rahoitusleikkauksiin, ja kun tieto vuonna 2025 toteutuvista leikkauksista tuli keväällä 2024, varautuminen jatkui. Kuntayhtymä oli varautunut jo vuoden 2024 alkuperäisessä talousarviossa rahoituksen vähenemiseen, joka toteutuu nyt vuonna 2025. Ammatillinen koulutus sai vielä vuodelle 2024 rahoitusta vahvistavan rahoituspäätöksen, joka Salpauksessa lisäsi valtionosuusrahoitusta 2,9 miljoonaa euroa. Tilikauden tulos 5,6 miljoonaa euroa nousi edellisvuodesta 3,5 miljoonaa euroa.

Tuotot ylittyivät ja kulut alittuivat. Toimintatuotot kasvoivat yhteensä 3,7 miljoonaa euroa (5,5 %), kun samalla toimintakulut lisääntyivät vain 0,3 miljoonaa euroa (0,5 %). Tämä selittää tuottojen ohella tuloksen parantumista. Olihan kuntayhtymä varautunut jo julkisen talouden tiukennuksiin.

Toimintakate kasvoi edellisvuodesta 3,4 miljoonaa ollen 12,0 miljoonaa euroa, toimintakateprosentti oli 16,9.

Rahoitustuottojen ja -kulujen tulosvaikutus 985 000 euroa oli 228 000 euroa edellisvuotta parempi. Vuonna 2023 kuntayhtymän pankkilainat maksettiin pois, joten Salpaus pääsi nauttimaan nousseen korkotason mahdollistamista korkotuotoista ilman rahoituskustannusten kasvua.

Suunnitelman mukaiset poistot kasvoivat edellisvuodesta -201 133 euroa. Satunnaiset erät laskivat edellisvuodesta 17 888 euroa.

Tilikauden tulos 5,6 miljoonaa euroa ylitti talousarvion 3,2 miljoonalla eurolla. Budjetoitua parempi tilinpäätös rakentui seuraavasti. Toimintatuotot toteutuivat 0,9 miljoonaa euroa (1,3 %) suurempina ja toimintakulut 1,9 miljoonaa euroa (-3,0 %) pienempinä kuin talousarviossa.

Tuotoissa lisäopiskelijavuodet (31) tuottivat 235 000 euroa odotettua enemmän. Lisäksi kiinteistöjen vuokratuotot (180 000 euroa) ja muut tuotot (485 000 euroa) toteutuivat odotettua suurempina.

Palkkamäärärahat käytettiin 98,7 prosenttisesti, joten määrärahakäyttö alittui 420 000 euroa. Henkilöstösivukuluissa tuli säästöä 210 000 euroa, toteuma 96,7 prosenttia. Muissa kuin henkilöstökuluissa määrärahoista säästyi 1,2 miljoonaa euroa (-5,6 %). Rahoitustuotot toteutuivat 257 000 euroa talousarviota paremmin

suunnitelman mukaisten poistojen toteutuessa 122 000 euroa budjetoitua pienempinä.

Toiminnan rahoitus

Varsinaisen toiminnan ja investointien kassavirta

Toiminnan rahavirta, vuosikate, oli 13 miljoonaa euroa. Satunnaisia eriä oli -38 578 euroa (tarkemmin kohdassa 4.2.5., liite 14). Tulorahoituksen korjauseriä kirjattiin -66 870 euroa perustuen omaisuuden myyntiin (-42 074 euroa) ja stipendirahastojen korkoihin (-24 797 euroa).

Investoinnit toteutuivat 4,8 miljoonana euronä ja jakautuen kiinteistöinvestointeihin 4,1 miljoonaa euroa ja irtaimistoinvestointeihin 0,8 miljoonaa euroa. Investoinnit alittivat talousarvion 3,8 miljoonalla eurolla johtuen pääasiallisesti kiinteistöinvestointihankkeiden toteutuksen painottumisesta sekä pieneltä osin irtaimistoinvestointien hankintojen viivästämisestä vuoden 2025 puolelle. Yhtymäkokoukselle tullaan esittämään talousarviomuutoksena vuodelle 2025 pääosa kiinteistöinvestointimäärärahojen 2,996 miljoonan euron alituksesta tilikaudelta 2024. Ståhlberginkatu 8, Lahti peruskorjaushankkeen toteutuksen painottuminen vuodelle 2025 merkitsee tästä 2,7 miljoonaa euroa.

Pysyvien vastaavien luovutustulot 42 000 euroa koostuu käytöstä poistuneen käyttöomaisuuden myynnistä.

Toiminnan ja investointien nettokassavirta oli ylijäämäinen 8 miljoonaa euroa.

Rahoitustoiminnan kassavirta

Kokonaisuutena rahoitustoiminnan nettokassavirta oli noin -1,7 miljoonaa euroa.

Kassavarojen muutos

Kassavarat kasvoivat 6,3 miljoonaa euroa ja olivat vuoden lopussa 29 miljoonaa euroa. Maksuvalmius oli 166 päivää ja quick ratio -tunnusluvulla (rahoitusomaisuus/lyhytaikaiset velat) tarkasteltuna 3,96. Maksuvalmius vuotta aiemmin oli 121 päivää, ja quick ratio 3,21.

Rahoitusasema ja sen muutokset (tase)

Kuntayhtymän taseen loppusumma oli 111,1 miljoonaa euroa (107,3 miljoonaa euroa vuonna 2023). Omavaraisuus oli 92,1 prosenttia (90,1 % vuonna 2023) ja suhteellinen velkaantuneisuus 11,4 prosenttia (14,7 % vuonna 2023).

Toimitusjohtaja:

Hallitus hyväksyy osaltaan ja allekirjoittaa Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymän vuoden 2024 tilinpäätöksen ja jättää tilit tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajan tarkastettavaksi.

Päätös:

Hyväksyttiin.